

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. liepos 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Elektros ir elektroninės įrangos atliekos — Direktyva 2002/96/EB — 2 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio a punktas ir IA ir IB priedai — Direktyva 2012/19/ES — 2 straipsnio 1 dalies a punktas, 2 straipsnio 3 dalies b punktas, 3 straipsnio 1 dalies a ir b punktai ir I ir II priedai — Sąvokos „elektros ir elektroninė įranga“ ir „elektriniai ir elektroniniai įrankiai“ — Garažo vartų automatika“

Byloje C-369/14

dėl 2014 m. liepos 23 d. *Landgericht Köln* (Vokietija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. liepos 31 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH

prieš

Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. kg

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič (pranešėjas), teisėjai A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH*, atstovaujamos advokatės J. Stock,
- *Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. kg*, atstovaujamos advokato S. Pietzcker,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir A. Lippstreu,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braga da Cruz, C. Hermes ir D. Loma-Osorio Lerena,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas, pirma, dėl 2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/96/EB dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮ atliekų) (OL L 37, p. 24; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 359) 2 straipsnio 1 dalies, 3 straipsnio a punkto ir IA ir IB priedų išaiškinimo ir, antra, dėl 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮ atliekų) (OL L 197, p. 38) 2 straipsnio 1 dalies a punkto ir 3 dalies b punkto, 3 straipsnio 1 dalies a ir b punktų ir I ir II priedų išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH* (toliau – *Sommer*) ir *Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. kg* (toliau – *Rademacher*) ginčą dėl pastarosios neįsiregistravimo *Stiftung elektro-altgeräte register* (Vokietijos nacionalinis elektros įrangos atliekų tvarkymo registras, toliau – *Stiftung ear*) kaip elektros ir elektroninės įrangos (toliau – EEĮ) gamintojos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2002/96

- 3 Pagal Direktyvos 2012/19 25 straipsnį Direktyva 2002/96 buvo panaikinta nuo 2014 m. vasario 15 d.
- 4 Direktyvos 2002/96 10, 15 ir 16 konstatuojamosiose dalyse buvo nustatyta:
 - (10) Ši direktyva turėtų apimti visą vartotojų naudojamą elektros ir elektroninę įrangą bei profesionaliam naudojimui skirtą elektros ir elektroninę įrangą. <...>
 - <...>
 - (15) Siekiant užtikrinti specialų [elektros ir elektroninės įrangos (toliau – EEĮ)] atliekų apdorojimą ir perdirbimą, keliama būtina sąlyga – jas rinkti atskirai siekiant Bendrijoje užtikrinti užsibrėžtą žmonių sveikatos ir gamtos apsaugos lygį. <...>
 - (16) Kad Bendrijoje būtų pasiektas užsibrėžtas apsaugos lygis ir suderinti aplinkos apsaugos tikslai, valstybės narės turėtų patvirtinti atitinkamas priemones, kad EEĮ atliekos kuo rečiau būtų šalinamos kaip nerūšiuotos komunalinės atliekos ir būtų pasiektas aukštas atskiro EEĮ atliekų surinkimo lygis. <...>“
- 5 Šios direktyvos 1 straipsnis „Tikslai“ buvo suformuluotas taip:

„Šia direktyva pirmiausia siekiama užkirsti kelią [EEĮ] atliekoms, taip pat siekiama pakartotinai naudoti, perdirbti ir kitaip utilizuoti tokias atliekas, kad būtų sumažintos šalinamų atliekų apimtys. Šia direktyva taip pat siekiama gerinti visų ūkio subjektų, dalyvaujančių bet kuriame elektros ir elektroninės įrangos naudojimo etape, aplinkosaugos veiklą, pavyzdžiui, gamintojų, platintojų ir vartotojų, ypač tų ūkio subjektų, kurie tiesiogiai susiję su [EEĮ] atliekų apdorojimu.“

- 6 Šios direktyvos 2 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje buvo nustatyta:

„Ši direktyva taikoma IA priede nurodytoms kategorijoms priklausančiai [EEI], jeigu ši įranga nepriklauso tai įrangos rūšiai, kuriai ši direktyva nėra taikoma. IB priede pateiktas sąrašas produktų, kurie priklauso IA priede nurodytoms kategorijoms.“

- 7 Tos pačios direktyvos 3 straipsnyje „Sąvokos“ buvo numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamos tokios sąvokos:

- a) [„EEI“] – įranga, kuriai tinkamai funkcionuoti reikalinga elektros srovė arba elektromagnetiniai laukai, bei įranga, skirta kurti, perduoti arba išmatuoti tokias sroves ar laukus, priklausančią IA priede nurodytoms kategorijoms ir skirta naudoti su ne didesne kaip 1000 V įtampa esant kintamajai srovei ir su ne didesne kaip 1500 V įtampa esant nuolatinei srovei;

<...>“

- 8 Direktyvos 2002/96 IA priede išvardytos į šią direktyvą įtrauktos EEI kategorijos. Šio priedo 6 punkte nurodyti „[e]lektros ir elektroniniai įrankiai (išskyrus stambius stacionarius pramoninius prietaisus)“.
- 9 Šios direktyvos IB priedo „Produktų, į kuriuos atsižvelgiama taikant šią direktyvą ir kurie patenka į IA priede išvardytas kategorijas, sąrašas“ 6 punktas buvo suformuluotas taip:

„Elektriniai ir elektroniniai įrankiai (išskyrus stambius stacionarius pramoninius prietaisus)

Grąžtai

Pjūklai

Siuvimo mašinos

Tekinimo, malimo, šlifavimo, smulkinimo, pjovimo, kapojimo, kirpimo, gręžimo, skylių darymo, perforavimo, lankstymo, lenkimo ar panašaus medžio, metalo ar kitų medžiagų apdorojimo įranga

Kniedijimo, kalimo, veržimo arba kniedžių, vinių, varžtų ištraukimo ar panašios paskirties įrankiai

Virinimo, litavimo ar panašios paskirties įrankiai

Skystų ar dujinių medžiagų purškimo, skleidimo, paskirstymo ar kitokio apdorojimo kitomis priemonėmis įranga

Vejos pjovimo ar kitų sodo darbų įrankiai.“

Direktyva 2012/19

- 10 Direktyvos 2012/19 6, 9, 14 ir 15 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

- (6) Šia direktyva siekiama prisidėti prie tvarios gamybos ir vartojimo pirmiausia užkertant kelią EEI atliekoms, taip pat pakartotinai naudojant, perdirbant ir kitaip naudojant tokias atliekas taip, kad sumažėtų šalinamų atliekų apimtys, būtų veiksmingiau naudojami ištekliai ir paimamos vertingos antrinės žaliavos. Šia direktyva taip pat siekiama gerinti visų veiklos vykdytojų, dalyvaujančių EEI gyvavimo ciklo etapuose, pavyzdžiui, gamintojų, platintojų ir vartotojų, ypač tų veiklos vykdytojų, kurie tiesiogiai susiję su EEI atliekų surinkimu ir apdorojimu, aplinkos apsaugos veiklą. Dėl

įvairiose šalyse skirtingai taikomo gamintojo atsakomybės principo visų pirma gali iš esmės skirtis ekonominės veiklos vykdytojų finansinė našta. Dėl skirtingų EEĮ atliekų tvarkymo nacionalinių strategijų neįmanoma veiksmingai įgyvendinti atliekų perdirbimo politikos. Todėl esminius kriterijus reikėtų nustatyti Sąjungos lygmeniu, taip pat reikėtų parengti minimalius EEĮ atliekų apdorojimo standartus.

<...>

- (9) Ši direktyva turėtų apimti visą vartotojų naudojamą EEĮ bei profesionaliems naudotojams skirtą EEĮ. <...> Šios direktyvos tikslus galima pasiekti į jos taikymo sritį neįtraukus stambių nejudamųjų įrenginių, pavyzdžiui, naftos platformų, oro uostų bagažo transportavimo sistemų arba liftų. Vis dėlto bet kuri įranga, esanti tokiuose įrenginiuose, kuri nėra išskirtinai suprojektuota ir sumontuota kaip tų įrenginių dalis ir kuri gali atlikti savo funkciją net jei ji nėra to įrenginio dalis, turėtų būti įtraukta į šios direktyvos taikymo sritį. Tai, pvz., taikoma tokiai įrangai, kaip antai apšvietimo įranga arba iš fotovoltinių plokščių susidedanti įranga.

<...>

- (14) Siekiant užtikrinti specialų EEĮ atliekų apdorojimą ir perdirbimą, keliama būtina sąlyga – jas rinkti atskirai siekiant Sąjungoje užtikrinti pasirinktą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį. Vartotojai turi aktyviai prisidėti prie sėkmingo tokių atliekų surinkimo ir turėtų būti skatinami grąžinti EEĮ atliekas. <...>
- (15) Kad Sąjungoje būtų pasiektas pasirinktas apsaugos lygis ir suderinti aplinkos apsaugos tikslai, valstybės narės turėtų patvirtinti tinkamas priemones, kad EEĮ atliekos kuo mažiau būtų šalinamos kaip nerūšiuotos komunalinės atliekos ir būtų pasiektas aukštas atskiros EEĮ atliekų surinkimo lygis. <...>

- 11 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas“ nurodyta:

„Šia direktyva nustatomos priemonės, skirtos apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą vengiant EEĮ atliekų susidarymo ir jų tvarkymo neigiamo poveikio arba tą poveikį mažinant ir mažinant bendrą išteklių naudojimo poveikį bei gerinant tokio naudojimo veiksmingumą laikantis [2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, p. 3)] 1 ir 4 straipsnių, ir taip prisidedant prie tvaraus vystymosi.“

- 12 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma šiai EEĮ:

- a) taikant 3 dalį nuo 2012 m. rugpjūčio 13 d. iki 2018 m. rugpjūčio 14 d. (pereinamasis laikotarpis) – I priede nurodytoms kategorijoms priskiriamai EEĮ. II priede pateiktas pavyzdinis I priede nurodytoms kategorijoms priskiriamos EEĮ sąrašas;

<...>

3. Ši direktyva netaikoma šiai EEĮ:

<...>

- b) įrangai, kuri specialiai suprojektuota ir sumontuota kaip kitos rūšies įrangos, kuriai taikoma išimtis ar netaikoma ši direktyva, dalis, ir kuri gali veikti tik kaip tos įrangos dalis;

<...>

13 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio „Terminų apibrėžtys“ 1 dalyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) [„EEI“] – įranga, kuriai tinkamai veikti reikalinga elektros srovė arba elektromagnetiniai laukai, ir tokios srovės bei laukų generavimo, perdavimo ir matavimo įranga, skirta naudoti esant ne didesnei kaip 1000 V kintamosios srovės įtampai ir ne didesnei kaip 1500 V nuolatinės srovės įtampai;
- b) stambūs stacionarūs pramoniniai prietaisai – didelės apimties mašinų, įrangos ir (arba) komponentų kompleksas, kartu veikiantis tam tikram darbui atlikti, kurį visam laikui tam tikroje vietoje sumontuoja ir išmontuoja specialistai ir kurį naudoja bei jo techninę priežiūrą atlieka specialistai pramoniniame gamybos komplekse arba mokslinių tyrimų ar technologinės plėtros komplekse;

<...>“

14 Direktyvos 2012/19 I priedo „EEI kategorijos, kurioms taikoma ši direktyva pereinamuoju laikotarpiu, kaip numatyta 2 straipsnio 1 dalies a punkte“ 6 punktas yra identiškas Direktyvos 2002/96 IA priedo 6 punktui.

15 Direktyvos 2012/19 II priedo „Pavyzdinis EEI, priskiriamos I priede nurodytoms kategorijoms, sąrašas“ 6 punktas suformuluotas taip:

„Elektriniai ir elektroniniai įrankiai (išskyrus stambius stacionarius pramoninius prietaisus)

Grąžtai

Pjūklai

Siuvimo mašinos

Tekinimo, malimo, šlifavimo, smulkinimo, pjovimo, kapojimo, kirpimo, gręžimo, skylių darymo, perforavimo, lankstymo, lenkimo ar panašaus medžio, metalo ar kitų medžiagų apdorojimo įranga

Kniedijimo, kalimo, veržimo arba kniedžių, vinių, varžtų ištraukimo ar panašios paskirties įrankiai

Virinimo, litavimo ar panašios paskirties įrankiai

Skystų ar dujinių medžiagų purškimo, skleidimo, paskirstymo ar kitokio apdorojimo kitomis priemonėmis įranga

Vejos pjovimo ar kitų sodo darbų įrankiai.“

Vokietijos teisė

16 Įstatymo dėl kovos su nesąžininga konkurencija (*Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, BGBI.* 2010 I, p. 254), iš dalies pakeisto 2013 m. spalio 1 d. įstatymu (*BGBI.* 2013 I, p. 3714; toliau – UWG), 3 straipsnyje „Nesąžiningos komercinės veiklos draudimas“ numatyta:

„Bet kuri nesąžininga komercinė veikla yra draudžiama, jei ji gali gerokai pažeisti konkurentų, vartotojų arba kitų rinkos dalyvių interesus. <...>“

17 Pagal UWG 4 straipsnį „Nesąžiningos komercinės veiklos pavyzdžiai“:

„Nesąžiningai veikia pirmiausia tas, kuris:

<...>

11. pažeidžia įstatymo nuostatą, kuria ūkio subjektų interesams apsaugoti taip pat reglamentuojamas elgesys rinkoje.“

18 2005 m. kovo 16 d. Įstatymo dėl elektros ir elektroninės įrangos pateikimo rinkai, išėmimo iš rinkos ir aplinkai nekenksmingo [atliekų] šalinimo (*Gesetz über das Inverkehrbringen, die Rücknahme und die umweltverträgliche Entsorgung von Elektro- und Elektronikgeräten (Elektro- und Elektronikgerätegesetz)*, BGBl. 2005 I, p. 762; toliau – *ElektroG*) 2 straipsnis „Taikymo sritis“ suformuluotas taip:

„(1) Šis įstatymas taikomas prie nurodytų kategorijų priskiriamai [EEI], jeigu ši įranga nepriskiriama prie tos įrangos rūšies, kuriai šis įstatymas nėra taikomas:

<...>

6. Elektriniai ir elektroniniai įrankiai (išskyrus stambius stacionarius pramoninius prietaisus).

<...>“

19 *ElektroG* 3 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ numatyta:

„(1) [„EEI“], kaip apibrėžiama šiame įstatyme, yra

1. įranga, kuriai tinkamai veikti reikalinga elektros srovė arba elektromagnetiniai laukai,
2. tokios srovės ir laukų generavimo, perdavimo ir matavimo įranga,

skirta naudoti esant ne didesnei kaip 1000 V kintamosios srovės įtampai ir ne didesnei kaip 1500 V nuolatinės srovės įtampai.

<...>

(11) Šiame įstatyme „gamintojas“ – bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, kuris, neatsižvelgiant į naudojamą pardavimo būdą, įskaitant nuotolinio ryšio priemones, kaip tai suprantama pagal *Bürgerliches Gesetzbuch* (Vokietijos civilinis kodeksas) 312b straipsnio 2 dalį, komerciniais tikslais

1. gamina [EEI] žymėdamas ją savo firminiu ženklu ir pateikia ją pirmą kartą rinkai pagal šio įstatymo taikymo sritį.

<...>“

20 Šio įstatymo 6 straipsnio „Bendros tarnybos įsteigimas, registravimas, finansavimo garantija“ 2 dalyje nustatyta:

„Kiekvienas gamintojas, prieš pateikdamas rinkai elektros ir elektroninę įrangą, privalo užsiregistruoti kompetentingoje valdžios institucijoje pagal (16 straipsnio) antrą ir trečią sakinius. <...>“

21 *ElektroG* I priedo „Kategorijų ir įrangos sąrašas“ 6 punktas yra identiškas Direktyvos 2012/19 II priedo 6 punktui.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 22 Pagal *ElektroG* 6 straipsnio 2 dalį *Sommer*, kuri gamina garažo vartų automatiką ir kitus produktus, yra įregistruota *Stiftung ear* kaip EEĮ gamintoja.
- 23 *Rademacher* taip pat gamina garažo vartų automatiką. Šiai automatikai tinkamai veikti reikalinga apytiksliai nuo 220 V iki 240 V elektros įtampa, ji skirta būti įmontuota kartu su garažo vartais į pastato įrangą ir bet kuriuo momentu gali būti išmontuota, naujai sumontuota ir (arba) papildomai įmontuota į minėtą įrangą (toliau – aptariama automatika). *Rademacher* nėra registruota *Stiftung ear* kaip EEĮ gamintoja.
- 24 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad 2013 m. liepos mėn. *Landgericht Köln* (Kelno apygardos teismas) *Sommer* pareiškė *Rademacher* ieškinį dėl nesąžiningos konkurencijos, nes pastaroji kaip EEĮ gamintoja nebuvo įsiregistravusi *Stiftung ear*. Šiuo *Sommer* ieškiniu siekiama, be kita ko, uždrausti *Rademacher* prekiauti aptariama automatika, kol ji neįsiregistruos *Stiftung ear*, ir įpareigoti šią bendrovę atlyginti visą galimą žalą, kurią patyrė *Sommer* dėl tokios automatikos prekybos.
- 25 *Sommer* teigia, kad *Rademacher* yra „gamintoja“, kaip tai suprantama pagal *ElektroG* 3 straipsnio 11 dalį, todėl ši bendrovė privalėjo įsiregistruoti *Stiftung ear* prieš pradėdama prekiauti EEĮ. Šiuo klausimu *Sommer* nurodo, kad aptariama automatika yra ne „stambūs stacionarūs pramoniniai prietaisai“, o „elektriniai ir elektroniniai įrankiai“, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 6 punktą, nes minėta automatika yra įranga, skirta naudoti privačiuose namų ūkiuose; taip pat automatikai tinkamai veikti reikalinga elektros srovė arba elektromagnetiniai laukai, kurie skirti naudoti esant ne didesnei kaip 1000 V kintamosios srovės įtampai ir ne didesnei kaip 1500 V nuolatinės srovės įtampai. *Sommer* manymu, minėta automatika atlieka jai būdingą funkciją ir nėra kitos įrangos, kuri nepatenka į *ElektroG* taikymo sritį, dalis.
- 26 *Rademacher* ginčija šią poziciją. Ji tvirtina, kad aptariama automatika nėra „įrankiai“, kaip jie suprantami pagal šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 6 punktą. Iš tiesų ši nuostata patikslinama *ElektroG* I priedo, kuriame pateiktas produktų sąrašas, 6 punkte. Nors šis sąrašas nėra išsamus, tačiau apima produktus, kuriems visiems bendra yra tai, kad jie veikia gamybinės medžiagas, t. y. apdorotinus daiktus ir medžiagas, ir taip jas pakeičia fiziškai. Tačiau kadangi aptariamoms automatikoms funkcija susijusi tik su atitinkamos sistemos energijos tiekimu ir valdymu, o naudojant šį produktą daiktai ar medžiagos nėra tiesiogiai apdorojami ar veikiami, šis produktas negali būti laikomas „elektriniais ir elektroniniais įrankiais“, kaip jie suprantami pagal *ElektroG* 2 straipsnio 1 dalies 6 punktą. *Rademacher* mano, kad bet kuriuo atveju aptariama automatika neatlieka savarankiškos funkcijos ir yra pagrindinių produktų komponentas, kuris nepatenka į *ElektroG* taikymo sritį.
- 27 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytos informacijos matyti, kad, jei *Rademacher* turėtų būti laikoma gamintoja, kuriai taikomas registracijos reikalavimas pagal *ElektroG* 6 straipsnio 2 dalį, šios bendrovės prekyba aptariama automatika prieštarautų UWG 3 straipsnio 1 daliai ir 4 straipsnio 11 punktui, siejamiems su *ElektroG* 2 straipsniu ir 6 straipsnio 2 dalimi, tol, kol ši bendrovė neįsiregistruotų *Stiftung ear*.
- 28 Kadangi *ElektroG* siekiama į Vokietijos teisę perkelti Direktyvą 2002/96, šis teismas klausia, ar aptariama automatika patenka į „elektrinių ir elektroninių įrankių“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą ir Direktyvą 2012/19. Iš tiesų minėto teismo teigimu, Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimu neleisti kaip atliekų išmesti kuo didesnio kiekio vertingų ir kenksmingų medžiagų, susidariusių iš elektros ir elektroninių komponentų, ir *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis vyriausiasis administracinis teismas) pateikta sąvokos „įrankis“, t. y. „priemonė, kuria siekiama mechaniniu būdu paveikti daiktus, apibrėžtimi pagrindžiamas teigiamas atsakymas į šį klausimą. Tačiau tuo, kad Direktyvos 2002/96 IB priedo 6 punkte ir Direktyvos 2012/19 II priedo 6 punkte išvardyti produktai mechaniniu būdu veikia daiktus ar gamybinės medžiagas, t. y. naudojant šiuos produktus daiktai ir

gamybinės medžiagos yra apdorojamos ir taip pakeičiamos, o aptariama automatika neapdoroja ir nepakeičia daiktų ir gamybinių medžiagų – tik pakelia garažo vartus, pagrindžiamas neigiamas atsakymas.

- 29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, jei aptariama automatika turėtų būti laikoma patenkančia į „elektrinių ir elektroninių įrankių“ sąvoką, dar reikėtų patikrinti, ar šiai automatikai netaikomos atitinkamų direktyvų 2002/96 ir 2012/19 išimtys dėl to, kad ji yra „stambių stacionarių pramoninių prietaisų“ sudedamoji dalis arba priklauso „kitos rūšies įrangai“, kuriai šios direktyvos netaikomos. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad tai, jog minėta automatika įmontuojama kartu su garažo vartais į pastato įrangą ir skirta garažo vartams valdyti, rodo, kad ji neatlieka savarankiškos funkcijos, tačiau yra stacionarios bendros sistemos komponentas, o aplinkybė, kad ta pati automatika bet kuriuo atveju gali būti išmontuota, naujai sumontuota arba papildomai įmontuota į pastato įrangą, reiškia, kad ji atlieka savarankišką funkciją, kuri šią automatiką atskiria nuo stacionarios elektros įrangos.
- 30 Šiomis aplinkybėmis *Landgericht Köln* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalį, 3 straipsnio a punktą ir IA ir IB priedus ir (arba) Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 1 dalies a punktą, 3 straipsnio 1 dalies a punktą ir I ir II priedus reikia aiškinti taip, kad apytiksliai nuo 220 V iki 240 V elektros įtampa maitinama (garažo) vartų automatika, įmontuotina kartu su (garažo) vartais į pastato įrangą, patenka į „EEI“ sąvoką, pirmiausia į „elektrinių ir elektroninių įrankių“ sąvoką?
2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar Direktyvos 2002/96 IA priedo 6 punktą ir IB priedo 6 punktą ir (arba) Direktyvos 2012/19 3 straipsnio 1 dalies b punktą, I priedo 6 punktą, II priedo 6 punktą reikia aiškinti taip, kad pirmame klausime nurodyta (garažo vartų) automatika turi būti laikoma „stambių stacionarių pramoninių prietaisų“ sudedamąja dalimi, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas?
3. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, o į antrąjį klausimą – neigiamas, ar Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalį ir (arba) Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 3 dalies b punktą reikia aiškinti taip, kad pirmame klausime nurodyta (garažo vartų) automatika turi būti laikoma priklausančia kitos rūšies įrangai, kuriai atitinkama direktyva netaikoma?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtino

- 31 Europos Komisija mano, kad nuoroda į Direktyvą 2002/96 yra nesvarbi siekiant išnagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nes pagal Direktyvos 2012/19 25 straipsnio pirmą pastraipą minėta direktyva buvo panaikinta nuo 2014 m. vasario 15 d.
- 32 Primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos faktais arba dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (Sprendimo *Fish Legal ir Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, 30 punktas ir jame nurodyta teismo praktika ir Sprendimo *Idrodinamica Spurgo Velox ir kt.*, C-161/13, EU:C:2014:307, 29 punktas).

- 33 Šiuo atveju, nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo priežasčių, dėl kurių prašo išaiškinti Direktyvą 2002/96 „ir /arba“ Direktyvą 2012/19, iš Teisingumo Teismui pateiktų dokumentų vis dėlto matyti, kad, pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui *Sommer* ieškinys buvo pateiktas 2013 m. liepos mėn., prieš nustojant galioti Direktyvai 2002/96, t. y. 2014 m. vasario 15 d., ir, antra, savo ieškiniu *Sommer* prašo, be kita ko, įpareigoti *Rademacher* atlyginti bet kokią žalą, kurią ieškovė pagrindinėje byloje patyrė dėl tariamai nesąžiningų *Rademacher* veiksmų, kurie aiškiai atsirado Direktyvos 2002/96 galiojimo momentu ir toliau tęsėsi galiojant Direktyvai 2012/19.
- 34 Todėl nėra akivaizdu, kad prašomas Direktyvos 2002/96 ir Direktyvos 2012/19 išaiškinimas neturi nieko bendro su tikrove ar pagrindinės bylos dalyku.
- 35 Todėl visi pateikti klausimai yra priimtini.

Dėl esmės

- 36 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio a punktas, IA priedo 6 punktas ir IB priedo 6 punktas, viena vertus, ir Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 1 dalies a punktas ir 3 dalies b punktas, 3 straipsnio 1 dalies a ir b punktai, I priedo 6 punktas ir II priedo 6 punktas, kita vertus, turi būti aiškinami taip, kad tokia garažo vartų automatika, kaip aptariama pagrindinėje byloje, kuri maitinama apytiksliai nuo 220 V iki 240 V elektros įtampa, kuri skirta būti įmontuota kartu su (garažo) vartais į pastato įrangą ir kuri gali būti bet kuriuo momentu išmontuota, naujai sumontuota ir /arba papildomai įmontuotos į šią įrangą, patenka pereinamuoju laikotarpiu, nustatytu Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 1 dalies a punkte (toliau – pereinamasis laikotarpis), atitinkamai į Direktyvos 2002/96 ir Direktyvos 2012/19 taikymo sritį.
- 37 Iš Direktyvos 2002/96 2 straipsnio išplaukia, kad į šios direktyvos taikymo sritį patenka produktai, kurie atitinka tris kumuliacines sąlygas, t. y., pirma, jie turi būti EEĮ, antra, turi būti priskirti prie šios direktyvos IA priede nurodytų kategorijų ir, trečia, jie negali būti kitos rūšies įrangos, kuriai minėta direktyva netaikoma, dalis ar tokia įranga. Tos pačios sąlygos iš esmės pakartotos Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 1 dalyje, siejamoje kartu su to paties straipsnio 3 dalimi, iš kurios matyti, kad Direktyva 2012/19 pereinamuoju laikotarpiu taikoma šios direktyvos I priede nurodytoms kategorijoms priskiriamai ir 2 straipsnio 3 dalyje nenurodytai EEĮ.
- 38 Kiek tai susiję pirmiausia su šio sprendimo ankstesniame punkte minėta pirmąja sąlyga, reikia pažymėti, kad Direktyvos 2002/96 3 straipsnio a punkte ir Direktyvos 2012/19 3 straipsnio 1 dalies a punkte „EEĮ“ sąvoka apibrėžiama beveik vienodai, t. y. kaip įranga, kuriai tinkamai veikti reikalinga elektros srovė arba elektromagnetiniai laukai, ir įranga, skirta kurti, perduoti arba išmatuoti tokias sroves ar laukus ir skirta naudoti esant ne didesnei kaip 1000 V kintamosios srovės įtampai ir ne didesnei kaip 1500 V nuolatinės srovės įtampai. Direktyvos 2002/96 3 straipsnio a punkte prie šios apibrėžties pridėtas reikalavimas, kad įranga priklausytų pastarosios direktyvos IA priede nurodytoms kategorijoms.
- 39 Šiuo atveju iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytos informacijos matyti, kad aptariamai automatikai tinkamai veikti reikalinga apytiksliai nuo 220 V iki 240 V elektros įtampa, t. y. ne didesnė kaip 1000 V įtampa esant kintamajai srovei ir ne didesnė kaip 1500 V įtampa esant nuolatinei srovei. Todėl ši automatika gali būti EEĮ, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2002/96, ir yra EEĮ pagal Direktyvą 2012/19.

- 40 Toliau dėl šio sprendimo 37 punkte nurodytos antrosios sąlygos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar aptariama automatika priskiriama „elektriniams ir elektroniniams įrankiams (išskyrus stambius stacionarius pramoninius prietaisus)“, nurodytiems Direktyvos 2002/96 IA priedo 6 punkte „ir /arba“ Direktyvos 2012/19 I priedo 6 punkte, kuris suformuluotas lygiai taip pat.
- 41 Reikia pažymėti, pirma, kad Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje patikslinta, jog šios direktyvos IB priede „pateiktas sąrašas produktų, kurie priklauso IA priede nurodytoms kategorijoms“, o Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numatyta, kad jos II priede „pateiktas pavyzdinis I priede nurodytoms kategorijoms priskiriamos EEĮ sąrašas“. Antra, pažymėtina, kad garažo vartų automatika nei įtraukta į Direktyvos 2002/96 IB priedo 6 punktą „Elektriniai ir elektroniniai įrankiai (išskyrus stambius stacionarius pramoninius prietaisus)“, nei nurodyta lygiai taip pat pavadintame Direktyvos 2012/19 II priedo 6 punkte.
- 42 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad, net jei šio punkto turinys atitinka Direktyvos 2002/96 IB priedo 6 punkto turinį, vis dėlto iš Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 1 dalies a punkto, kaip ir iš jos II priedo pavadinimo, aiškiai matyti, kad šiame priede pateiktas EEĮ sąrašas yra pavyzdinis, o Direktyvoje 2002/96 nėra akivaizdžiai numatyta, jog IB priede pateiktas sąrašas yra pavyzdinis.
- 43 Tačiau vien dėl šios aplinkybės nesuteikiama teisė laikyti Direktyvos 2002/96 IB priede pateiktą sąrašą išsamiu. Iš tiesų, kaip matyti iš šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies formuluotės, pirmiausia dėl to, kad pagal šią nuostatą minėtos direktyvos IB priede pateiktas ne konkretus jos IA priede nurodytoms kategorijoms priskiriamų produktų sąrašas, o tiesiog tokių produktų sąrašas, šis sąrašas yra pavyzdinis.
- 44 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalis ir jos IB priedas turi būti aiškinami taip, kad šiame priede pateiktas pavyzdinis prie šios direktyvos IA priede nurodytų kategorijų priskiriamų produktų sąrašas.
- 45 Todėl reikia patikrinti, ar aptariama automatika gali būti priskirta prie kategorijos „elektriniai ir elektroniniai įrankiai (išskyrus stambius stacionarius pramoninius prietaisus)“, kaip tai suprantama pagal direktyvas 2002/96 ir 2012/19.
- 46 Šiuo klausimu, nesant „įrankių“ sąvokos apibrėžties šiose direktyvose, siekiant ją apibrėžti reikia remtis šios sąvokos bendra ir visuotinai pripažįstama prasme (pagal analogiją žr. Sprendimo *Endendijk*, C-187/07, EU:C:2008:197, 15 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Šia sąvoka paprastai apibrėžiamas bet kuris daiktas, skirtas tam tikrai operacijai arba tam tikram darbui atlikti.
- 47 Todėl kadangi tiek, kiek aptariama automatika maitinama elektra, ja galima, kaip nurodyta prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktoje informacijoje, pakelti ir valdyti garažo vartus, ši automatika yra elektriniai ar elektroniniai įrankiai, kaip tai suprantama pagal minėtas direktyvas.
- 48 Šios išvados negalima paneigti *Rademacher* argumentu, pagal kurį dėl to, kad aptariama automatika skirta tik pakelti daiktams, pavyzdžiui, garažo vartams, ji negali būti susieta su produktais, nurodytais atitinkamai Direktyvos 2002/96 IB priedo 6 punkte ir Direktyvos 2012/19 II priedo 6 punkte, kuriems bendra yra tai, kad jie skirti daiktams apdoroti. Iš tiesų, kaip savo pastabose raštu pabrėžia *Sommer*, šis požymis negali būti laikomas minėtuose 6 punktuose išvardytų visų produktų bendru požymiu, nes kai kurie iš šių produktų, pavyzdžiui, veržimo arba varžtų ištraukimo įrankiai, neapdoroja daiktų, dėl kurių jie tiesiogiai veikia, o tik juos išjudina.
- 49 Dėl klausimo, ar aptariama automatika yra „stambūs stacionarūs pramoniniai prietaisai“, kurie nepatenka į kategoriją „elektriniai ir elektroniniai įrankiai“ pagal direktyvas 2002/96 ir 2012/19, reikia pabrėžti, kad, viena vertus, pirmojoje direktyvoje neapibrėžiama sąvoka „stambūs stacionarūs pramoniniai prietaisai“. Tačiau pagal šio sprendimo 46 punkte nurodytą teismo praktiką reikia

pažymėti, kad ši sąvoka bendrai skirta apibrėžti dideliems įrankiams ar mašinoms, kurie naudojami produktų gamybos ar pramoninio apdorojimo procese, sumontuoti statiškos būsenos ir paprastai negali būti perkelti arba pašalinti. Tai reiškia, kad bet kuriuo atveju aptariama automatika negali būti kvalifikuojama kaip „pramoniniai prietaisai“, nes ji nenaudojama produktų gamybos ar pramoninio apdorojimo procese. Kita vertus, minėta automatika taip pat neatitinka „stambių stacionarių pramoninių prietaisų“ apibrėžties, pateiktos Direktyvos 2012/19 3 straipsnio 1 dalies b punkte, nes jos iš principo „[ne]naudoja ir jos techninės priežiūros [ne]atlieka specialistai pramoniniame gamybos komplekse arba mokslinių tyrimų ar technologinės plėtros komplekse“.

- 50 Iš pateiktų svarstymų matyti, kad aptariama automatika priskiriama prie kategorijos „elektriniai ir elektroniniai įrankiai (išskyrus stambius stacionarius pramoninius prietaisus)“, kaip tai suprantama pagal direktyvas 2002/96 ir 2012/19.
- 51 Galiausiai dėl šio sprendimo 37 punkte pateiktos trečiosios sąlygos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar vis dėlto turi būti laikoma, kad aptariama automatika yra kitos rūšies įrangos, kuriai netaikoma Direktyva 2002/96, dalis, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį, „ir / arba“ kad tokia automatika priklauso įrangai, kuri specialiai suprojektuota ir sumontuota kaip kitos rūšies įrangos, kuriai taikoma Direktyvos 2012/19 išimtis ar netaikoma ši direktyva, dalis ir kuri gali veikti tik kaip tos įrangos dalis, kaip apibrėžta pastarosios direktyvos 2 straipsnio 3 dalies b punkte.
- 52 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2002/96 1 straipsnį šia direktyva siekiama užkirsti kelią EEĮ atliekoms, taip pat siekiama pakartotinai naudoti, perdirbti ir kitaip utilizuoti tokias atliekas, kad būtų sumažintas šalinamų atliekų mastas, be to, siekiama gerinti visų ūkio subjektų, dalyvaujančių bet kuriame EEĮ naudojimo etape, aplinkosaugos veiklą. Pagal šios direktyvos 10, 15 ir 16 konstatuojamąsias dalis šia direktyva siekiama apimti visą vartotojų naudojamą ir profesionaliam naudojimui skirtą EEĮ ir pasiekti aukštą EEĮ atliekų surinkimo lygį siekiant užtikrinti užsibrėžtą žmonių sveikatos ir gamtos apsaugos lygį. Be to, iš Direktyvos 2012/19 6, 9, 14 ir 15 konstatuojamųjų dalių matyti, kad pastarąją direktyvą siekiama iš esmės tą pačių tikslų.
- 53 Atsižvelgiant į šiuos tikslus, šių direktyvų taikymo išimtys, numatytos atitinkamai Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalyje ir Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 3 dalies b punkte, turi būti aiškinamos siaurai.
- 54 *Rademacher* iš esmės teigia, jog aptariama automatika nepatenka į šių direktyvų taikymo sritį dėl to, kad ji neatlieka savarankiškos funkcijos, tačiau yra stacionarios bendros sistemos komponentas, įmontuotas į atitinkamo pastato įrangą.
- 55 Tačiau, kiek tai susiję su Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtimi, EEĮ, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą, kuri, kaip aptariama automatika, bet kuriuo momentu gali būti išmontuota ar naujai sumontuota ir / arba papildomai įmontuota į pastato įrangą, patenka į šios išimties taikymo sritį tik dėl to, kad ji „suprojektuot[a] kaip [minėtos] įrangos dalis“. Iš tiesų, toks aiškinimas reikštų, kad daugelis EEĮ, akivaizdžiai priskirtos prie Direktyvos 2002/96 IA priede nurodytų kategorijų, nepatektų į taikymo sritį tik dėl to, kad EEĮ įmontuota pastate arba prijungta prie jo elektros tinklo, ir dėl to prieštarauja direktyvos tikslams.
- 56 Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 3 dalies b punkte nurodyta išimtis yra dar siauresnė nei Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalyje numatytoji, nes ši išimtis netaikoma tik įrangai, kuri „specialiai suprojektuota ir sumontuota“ kaip kitos rūšies įranga ir kuri „gali veikti tik kaip tos įrangos dalis“. Šiuo aspektu pagal Direktyvos 2012/19 9 konstatuojamąją dalį šios direktyvos tikslus galima pasiekti į jos taikymo sritį neįtraukus stambių nejudamųjų įrenginių, pavyzdžiui, naftos platformų, oro uostų bagažo transportavimo sistemų arba liftų. Tačiau toje pačioje konstatuojamojoje dalyje nurodyti du EEĮ pavyzdžiai, t. y. apšvietimo ir iš fotovoltinių plokščių susidedanti įranga, kuri, nors paprastai ir

integruojama į didelės apimties stacionarius įrenginius, pavyzdžiui, pastatus, tačiau nėra laikoma „specialiai“ skirta būti sumontuota tokiuose įrenginiuose ir laikoma galinčia vykdyti savo funkcijas, net jei ji nėra įrenginio dalis.

- 57 Atsižvelgiant į šiuos pavyzdžius ir tiek, kiek aptariama automatika bet kuriuo momentu gali būti išmontuota ar naujai sumontuota ir / arba papildomai įmontuota į pastato įrangą ir dėl to nesuprojektuota veikti atskirai viena, nebent ji veikia kartu su tam tikrais vartais, ši automatika bet koku atveju negali būti laikoma „specialiai suprojektuota ir sumontuota“ minėtos įrangos dalimi, kaip apibrėžta Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 3 dalies b punkte.
- 58 Todėl tokia garažo vartų automatika, kaip aptariama pagrindinėje byloje, negali būti priskirta prie Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalyje ir Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 3 dalies b punkte numatytų išimčių.
- 59 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2002/96 2 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio a punktas, IA priedo 6 punktas ir IB priedo 6 punktas, viena vertus, ir Direktyvos 2012/19 2 straipsnio 1 dalies a punktas ir 3 dalies b punktas, 3 straipsnio 1 dalies a ir b punktai, I priedo 6 punktas ir II priedo 6 punktas, kita vertus, turi būti aiškinami taip, kad tokia garažo vartų automatika, kaip aptariama pagrindinėje byloje, kuri maitinama apytiksliai nuo 220 V iki 240 V elektros įtampa, kuri skirta būti įmontuota kartu su garažo vartais į pastato įrangą ir kuri gali būti bet kuriuo momentu išmontuota, naujai sumontuota ir / arba papildomai įmontuotos į šią įrangą, patenka pereinamuoju laikotarpiu atitinkamai į Direktyvos 2002/96 ir Direktyvos 2012/19 taikymo sritis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 60 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/96/EB dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮ atliekų) 2 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio a punktas, IA priedo 6 punktas ir IB priedo 6 punktas, viena vertus, ir 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEĮ atliekų) 2 straipsnio 1 dalies a punktas ir 3 dalies b punktas, 3 straipsnio 1 dalies a ir b punktai, I priedo 6 punktas ir II priedo 6 punktas, kita vertus, turi būti aiškinami taip, kad tokia garažo vartų automatika, kaip aptariama pagrindinėje byloje, kuri maitinama apytiksliai nuo 220 V iki 240 V elektros įtampa, kuri skirta būti įmontuota kartu su garažo vartais į pastato įrangą ir kuri gali būti bet kuriuo momentu išmontuota, naujai sumontuota ir / arba papildomai įmontuotos į šią įrangą, patenka pereinamuoju laikotarpiu, nustatytu Direktyvos 2012/19/ES 2 straipsnio 1 dalies a punkte, atitinkamai į Direktyvos 2002/96/EB ir Direktyvos 2012/19/ES taikymo sritis.

Parašai.